

A.P.Z.

NIEUWS

MAANDELIJKS
Maand NOVEMBER 2022
Erkenningsnummer: P806032
Laaglandweg, 13
B 2610 WILRIJK
APZ : GSM - 0496-25 97 38
Email: apz79@hotmail.com
www.apz-zandhoven.be
Rekeningnummer APZ:
BE79 7331 4131 9633
(BIC-Code: KREDBEBB)

WILRIJK 1

(ANTWERPEN)

(Bron: [klik hier](#))

Vergadering van 31 oktober 2022

Koetsenbeurs

Nu het “normale” leven terug kan beleefd worden, wil het APZ ook terug aanknopen met het “voor-corona-tijdperk”. Dit houdt in dat we stilletjes aan onze jaarlijkse organisaties terug willen opstarten. Een eerste sein hiervoor zijn de APZ-ritten. De eerste grote organisatie van het APZ is dan ook de **koetsenbeurs**. De koetsenbeurs van het APZ gaat door op **11-12-2022** in de gemeentelijke magazijnen van Zandhoven in de Populierenhoeve. Gezien het geleden is van 2019 zal het ook voor ons een uitdaging zijn om alles terug te organiseren zoals het APZ dit gewoon was. Zoals men zegt: vele handen maken het werk licht. Daarom durven wij, zoals voorgaande jaren, terug vragen om de medewerking van alle sympathisanten. Indien U kunt helpen gelieve dit te melden aan Liliane op het gekende nummer 0496/25 97 38.

Zoekertjes / Te koop:

Wie iets te koop wil aanbieden of iets zoekt dat te maken heeft met de paardensport, kan dit nog steeds aan ons doormailen. De vraag of advertentie zal dan een tweetal maanden verschijnen in ons clubblad en op onze website. Dit is een gratis dienst voor onze leden.

Varia

Leden die deelnemen aan menwedstrijden of mentochten verzoeken wij om een tekst, eventueel aangevuld met foto's, over te maken aan het bestuur zodat dit kan worden opgenomen in het clubblad. Dit leest aangenamer dan de technische/wetenschappelijke artikelen die wij zelf moeten gaan zoeken op het internet. Een mailtje hebben wij het liefst maar geschreven kan ook.

AGENDA

Datum	Ptn	Omschrijving
2022		
06-11-2022		APZ - Paardenwijing Zandhoven AFGELAST !!!
13-11-2022		Oud-Turnhout : CAV
20-11-2022		Adegem: CAV
20-11-2022		Paardenwijing Millegem
27-11-2022		Oud-Heverlee: CAV

**Glenn
Geerts**

- ~ Lesgeven
- ~ Opleiden van paarden
- ~ Leren mennen

Hoogstraatsebaan 175
2390 Oostmalle

0032 473 702 602
geerts_glenn@hotmail.com

www.glenngeerts.be

KOETS & CO

Leo Weckers

Tel: 0032-468175666

Tel NL: 0031-612333398

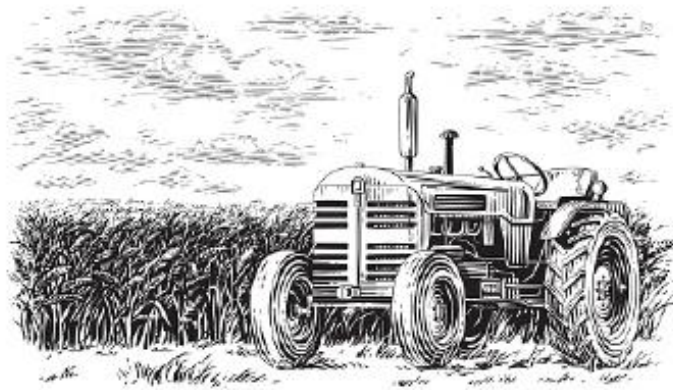
www.koetsenco.be

Info@koetsenco.be

Houtmolenstraat 133

3900 Overpelt

Officieel importeur Excellent
koetsen & marathonwagens.

SINT ELOOI

Paarden- en tractorwijding
20 november 2022
Millegem-Ranst

- 11u00 St Eloi misviering in de kerk van Millegem
(opgeluisterd door Harmonieorkest De Nachtegaal)
- 10u50 (!) Vertrek St Eloi ommegang
Samenkomst vanaf 10u30 (ruiters in de Schawijkplasweg en
tractoren in de Boerenkrijglaan) – aangepaste route o.w.v. wegenwerken
- 12u00 Paarden- en tractorwijding
Met jachthoornkorps Fugamus, smeden, natje en droogje,...

Sint-Elooviering Millegem

Ruiter en tractorbestuurder is verantwoordelijk voor eigen daden

V.U.: Vriendenkring St Eloi Ranst-Wommelgem / p.a. Sarah Van den Poel, Schawijkstraat 106, Ranst

HET AANGESPANNEN PAARD ZANDHOVEN

nodigt alle paardenvrienden uit
op Zondag **11** December 2022

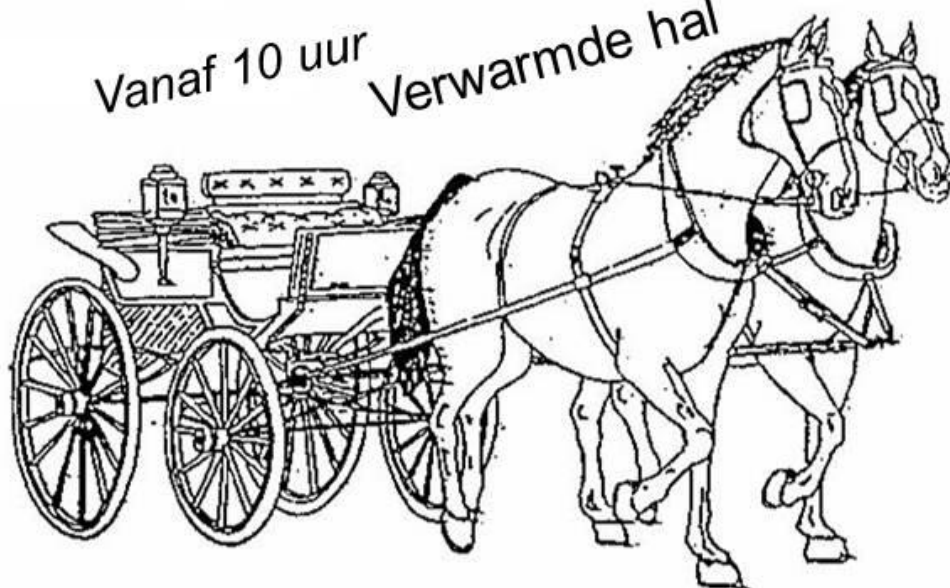
KOETSENBEURS

en

PAARDENSPORTMATERIALEN

Jumpingterrein : Populierenhoeve - Zandhoven

Vanaf 10 uur
Verwarmde hal

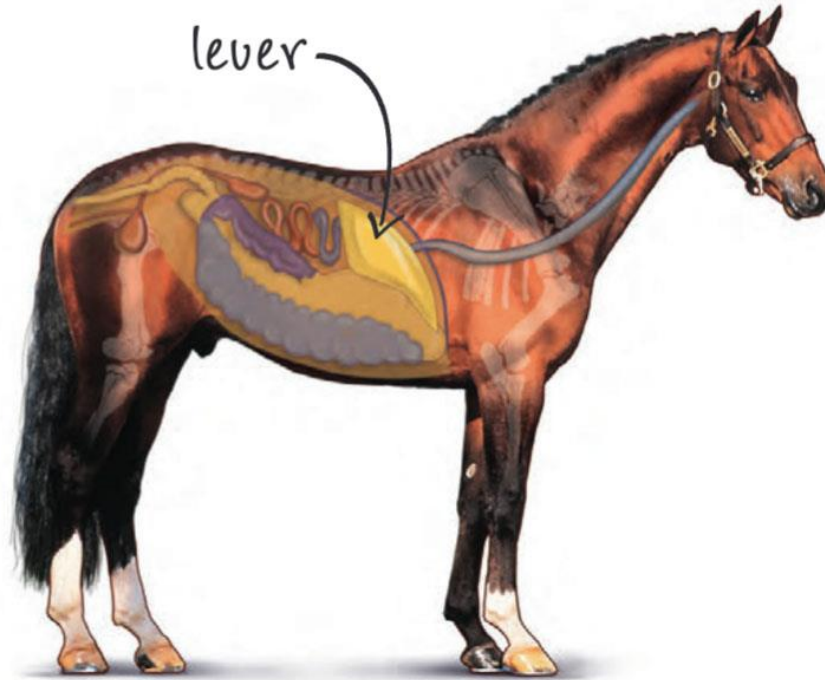

Voor informatie: Van Dessel Flor – GSM: 0496 / 25 97 38

Email: apz79@hotmail.com

www.apz-zandhoven.be

De lever: een onmisbaar manusje van alles

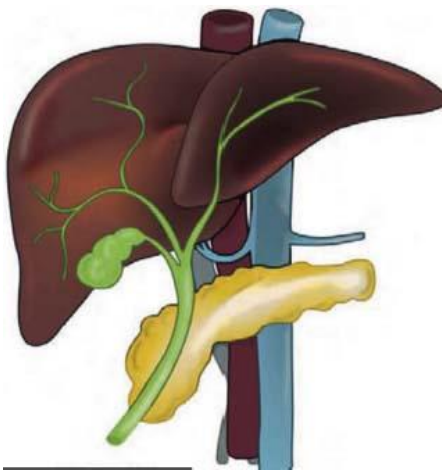

Illustratie: Ron de Haer

De lever van je paard is geen onderwerp waar je dagelijks bij stilstaat. Eigenlijk heel onterecht. Dit orgaan verdient meer eer als je nagaat wat het allemaal doet.

Zonder gezonde lever geen gezond paard. Maar waar zorgt dit orgaan precies voor en wat maakt het zo'n onmisbaar manusje van alles? Internist Marco de Bruijn van Dierenkliniek Wolvega legt het uit.

Relatief klein orgaan

Bij een paard is de lever relatief klein als je het vergelijkt met de mens of een hond. Hij ligt iets boven het midden van de buik aan de rechterzijde, beschermd door de ribbenkast.

De lever bestaat uit twee grote 'kwabben' en twee kleinere en heeft enigszins de vorm van een langwerpige driehoek, met de punt naar de richting van het hoofd. Het is een zeer sterk doorbloed orgaan. Vandaar ook dat het bij verwondingen of scheuren vaak niet goed afloopt, want dan verliest een paard snel erg veel bloed.

De lever is eigenlijk een soort chemisch laboratorium met meerdere belangrijke functies.

Afvoer giftige stoffen

De lever is eigenlijk een soort chemisch laboratorium met meerdere functies die allemaal belangrijk zijn. De meeste mensen weten wel dat de lever een rol speelt bij het verwijderen van gifstoffen uit het lichaam.

Alles wat in de maag en darmen wordt verteerd en in het bloed wordt opgenomen, gaat door de lever. Daar wordt het bloed gefilterd en gereinigd, waarna het 'schoon' teruggaat naar het hart. Met die zuiverende werking moet ook rekening worden gehouden bij het toedienen van medicijnen. De werkzaamheid daarvan wordt aangetast door de ontgiftende acties van de lever; maar bij medicamenten wil je dat nou juist net niet.

Farmaceutische bedrijven houden daarom rekening met de lever bij het bepalen van de hoeveelheid werkzame stof die ze in een medicijn stoppen. En dat kan juist weer problemen opleveren bij oudere paarden waarbij de leverfunctie afneemt of bij aandoeningen waardoor de lever slecht functioneert.

Bruine poep

Er wordt door de lever nog meer gefilterd. Het afvalproduct dat overblijft als rode bloedcellen worden afgebroken, heet bilirubine. De lever haalt dit uit het bloed en loost het in de darmen. Het veroorzaakt de bruine kleur van poep.

Als er iets mis is met de lever en het bilirubine niet uit het bloed wordt gezeefd, hoopt het op in het lichaam. We zien dat in de vorm van een gele verkleuring van slijmvliezen en oogwit. Geelheid is een typische indicatie voor een leverprobleem.

Bij een paard zie je dat door de beharing minder snel. Door onder de bovenlip te kijken, zal een dierenarts controleren of er verkleuring van slijmvliezen is te zien. In de lever wordt bovendien gal geproduceerd, wat een rol speelt bij de vertering en omzetting van vetten.

Er is hierbij één groot verschil met de mens. Wij hebben een galblaas, een soort zakje waarin de in de lever geproduceerde gal wordt verzameld. Bij paarden stroomt de gal meteen door naar de dunne darm. Er wordt dagelijks zo'n zes liter galsap geproduceerd. Het verandert vetten in kleine eenheden, zodat verterende enzymen er beter bij kunnen.

Hormonen en gal

Vetten die via het bloed in de lever komen, worden daar bewerkt. Een deel ervan gaat, in een andere vorm terug in het bloed, waarna het als energievoorziening naar de spieren wordt vervoerd of wordt opgeslagen in vetreserves voor slechtere tijden.

Er worden ook hormonen en gal mee gemaakt. Een deel wordt in de lever zelf opgeslagen, net als ijzer en een aantal vitaminen. Amino-zuren worden in de lever omgezet in lichaamseigen eiwitten. Die zijn nodig voor spieropbouw, het afweersysteem en de bloedstolling.

Het afval dat vrijkomt bij dit proces kennen we als ammoniak. Dat wordt veranderd in ureum en via het bloed naar de nieren getransporteerd, waarna het als urine het lichaam verlaat.

Koolhydraten, zoals glucose, ondergaan een bewerking zodat ze beschikbaar worden als energievoorziening voor de spieren.

Behalve een omzettinglaboratorium is de lever ook een regelcentrum. Het orgaan probeert namelijk de bloedsuikerspiegel zo constant mogelijk te houden. En het produceert het eiwit albumine, dat als een soort drukregelaar tussen weefsels en de bloedbaan functioneert.

Albumine is het belangrijkste transporteiwit in de bloedbaan en zorgt tevens voor de osmotische druk: het trekt door zijn concentratie in het bloed water aan, waardoor er genoeg vocht in de bloedbaan blijft.

Symptomen bij problemen

De lever is dus een belangrijk orgaan en het mag duidelijk zijn dat het niet best is als er iets mis mee is. Aan de andere kant staat de lever echter ook bekend om het grote regeneratievermogen.

Als bij mensen slechts een deel wordt getransplanteerd, dan groeit dit, als alles goed gaat, zowel bij de donor als bij de ontvanger aan tot een volwaardige lever. Overigens is transplantatie bij paarden met aan de orde.

Maar hoe weet je of er iets mis is? Afgezien van verwonding, wat zelden voorkomt wegens de ligging in de boog van de ribbenkast, is dat lastig. Symptomen doen zich namelijk pas voor als al zo'n zestig tot zeventig procent van de lever stilligt. En in dat geval ziet de toekomst er niet rooskleurig uit.

Gele slijmvliezen

Gele slijmvliezen zeggen wel iets, maar niet alles. Ongeveer tien procent van alle paarden heeft enigszins geel gekleurde slijmvliezen in combinatie met een uitstekend werkende lever.

Meestal wordt leverschade 'toevallig' ontdekt als bij een bloedonderzoek blijkt dat de ammoniakspiegel erg hoog is of wanneer het paard vage klachten vertoont als vermageren, slecht eten of sloomheid. Voor de kenners: er wordt dan gekeken naar de GammaGT en GLDH-waarde. Maar dat zegt nog niets over de oorzaak.

Voor onderzoek ligt de lever onhandig weggestopt achter de ribben. Het is met moderne echo-apparatuur wel mogelijk om het formaat en de structuur te controleren, maar een biopt geeft meer informatie. Daarbij wordt een stukje lever voor onderzoek verwijderd. Gezien het herstelvermogen van het orgaan is dat niet erg.

Vergiftiging

Leverproblemen gaan meestal gepaard met symptomen die zo algemeen zijn dat ze niet direct aangeven wat er loos is.

Je moet daarbij denken aan vermagering, gedragsveranderingen, koliek, donkere diarree of bloederige urine, koorts, lusteloosheid, spiertrillingen, krampen, lichtgevoeligheid of neurologische symptomen en de vorm van coördinatieproblemen. Wel enigszins specifiek zijn

dus die gele slijmvliezen, hoewel na enige dagen vasten slijmvliezen ook geel verkleuren. Als bij één paard een leverprobleem wordt vastgesteld, loont het de moeite om ook de andere paarden op stal te laten controleren.

Soms is de oorzaak iets waarmee ze allemaal in aanraking zijn geweest. Vergiftiging is één van de bekendste oorzaken voor leverschade. Berucht in dat opzicht is het Jacobskruiskruid, een plant die bij honger en in gedroogde vorm door sommige paarden wordt gegeten.

Maar er zijn veel meer mogelijkheden. Schimmels in verontreinigd kracht- of ruwvoer kunnen zogenaamde mycotoxinen veroorzaken. Stervende bacteriën in de darm door bijvoorbeeld koliek kunnen giftige stoffen opleveren, evenals bacteriën bij infectieziekten als droes, salmonella en herpes.

Medicijngebruik, zelfs als het plantaardige medicatie betreft, kan het de lever ook moeilijk maken. Bij vergiftiging is het dus belangrijk om uit te zoeken wat de oorzaak is. Is dat het voer of een plant in de wei, dan moet uiteraard worden voorkomen dat paarden daar opnieuw mee in aanraking komen.

Leverboteitjes

Bij chronische, al lang bestaande problemen, waarbij de lever zich niet herstelt, maar bindweefsel vormt, is de prognose niet gunstig. Bij acute gevallen van vergiftiging kan de dierenarts proberen een infuus toe te dienen om de gifstoffen weg te spoelen.

Pas op met het zomaar geven van ontgiftende kruidenkuren. Als er al enige leverschade is, kan zo iets juist een aanslag betekenen op het nog wel werkzame deel. Hepatitis is een ontsteking van de lever die bij paarden gelukkig vrij zeldzaam is. De symptomen zijn acute hoge koorts en geen reactie op antibiotica. Er wordt gedacht dat virussen en stress hepatitis kunnen veroorzaken.

Er duikt de laatste tijd bovendien verontrustende informatie op over de leverbot. Dat is een parasiet die vooral bekend is onder schapenhouders, maar steeds vaker zijn weg naar de ingewanden van een paard lijkt te vinden.

De larven leven in slakjes die in natte weiden voorkomen. Eet een paard ze op, dan kruipen de larven naar de lever, waar ze onherstelbare schade aanrichten. Leverboteitjes worden niet gevonden bij een standaard mestonderzoek. De diagnose stellen is dus lastig. Staat het paard in een natte wei waar ook schapen of koeien hebben gestaan, dan is het oppassen. Er is een speciaal middel nodig om leverbotten te bestrijden, de bekende ontwormmiddelen hebben geen effect op deze parasiet.

Dikke pony's

Bloedvervetting of hyperlipemie is een aandoening die voornamelijk voorkomt bij te dikke pony's van een sober ras die plotseling op een streng dieet worden gezet.

Maar het komt soms ook voor bij hoogdrachtige paarden die te weinig te eten krijgen en alles wat binnenkomt aan het veulen doorgeven. Ook oudere paarden met PPID, of de ziekte van

Cushing, vormen een risicogroep, omdat door onbalans in hun hormoonspiegel de opname van voedsel verstoord kan raken.

Bij hyperlipemie spreekt het lichaam de vetreserves aan op een te enthousiaste wijze, zodat er ineens heel veel vet vrijkomt. Het bloed verdikt hierdoor en kan niet meer door dunne vaatjes. Daarnaast hoopt er te veel vet op in de lever, die daardoor als het ware verstikt.

De pony wordt sloom, eet en drinkt niet meer en vaak is de ademhaling versneld. Een opvallend verschijnsel is dat de adem vies ruikt. Als de dierenarts er op tijd bij is, voordat de lever en de andere organen te veel schade hebben opgelopen, biedt een infuus met glucose uitkomst.

Nog beter is het om het te voorkomen door een dieet geleidelijk en in overleg met je dierenarts in te voeren.

Tekst: Tessa van Daalen * Illustratie: Ron de Haer

Bron: <https://www.bitmagazine.nl/medisch/de-lever-een-onmisbaar-manusje-van-alles-2/142777/>

Bron: Bitmagazine.nl